

ГЛОБАЛІЗОВАНА УКРАЇНСЬКА ЯК ЕЛЕМЕНТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Бадан А.А.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Запозичення лексичних одиниць в українській мові з іншомовних джерел є однією з ознак культурної глобалізації: обмін культурами сприяє швидкому обміну елементів чужої мови на усіх рівнях: лексичному, фразеологічному або навіть синтаксичному. Так, мас-медіа та художній переклад, у першу чергу, насичені англіцизмами, що вже упродовж останніх десятиліть сприймаються натуралізовано, без потреби будь-якого перекладу: боулінг, демпінг, блогер, гаджет, слоган, тощо. Вважається, що англіцизми дуже швидко засвоюються різними соціальними прошарками саме через необхідність полегшення спілкування через *lingua franca*, якою є англійська мова в сучасному світі.

Проте адаптація іншомовних запозичень на синтаксичному рівні потребує більш поглибленого підходу та знання іншомовної культури, що породжує такі моделі. Наприклад, норми культурної поведінки в англійському і українському суспільствах можуть не співпадати, тому переклад англійських моделей «Бережи себе» / “Take care” або «Міцно обіймаю» / “Lots of hugs” не є еквівалентним і виглядає дисонансно на тлі суто українських культурних норм. Такі фрази правильно перекладати як «На разі бувай» та «Цілую» у приватних листах, оскільки американські культурні норми не сприймають зворотного перекладу на кшталт “See you” та “Kisses” навіть у приватному листуванні.

Вказані приклади відносяться до «культурних лакун» в українській мові [1, с. 9], тобто таких, що не мають культурних відповідників і помилково перекладаються як «форенізовані» синтаксичні одиниці. Серед інших прикладів культурних лакун можна навести особливості публічних презентацій у західному англійському світі, який потребує встановлення контакту з аудиторією та відносин довіри, але сприймається через «доместикацію» як надто фамільярний, що порушує норми національних традицій (у нашому випадку українських): «Дякую, що у таку погоду прийшли на мою лекцію» або «Який сьогодні гарний день, не правда?».

Відомо, що норми офіційного спілкування в українському суспільстві ще не можуть в повній мірі адаптувати переклад вищезазначених прикладів, однак усе більше проявляють ознаки культурної трансформації. Глобалізація світу і культурна глобалізація зокрема призводять до семантичного калькування у сфері суспільної або корпоративної комунікації.

Література:

1. Бадан А.А., Атанасова О.А. Про адаптацію іншомовних запозичень як елемента між культурної комунікації // Наук. вісник Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І.Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство) : зб. наук. праць. – Дрогобич, 2019 – № 12, с.6-10.